

**SVERIGE MÖTER NORGE.
HISTORIA MÖTER FRAMTID.**

Uppdrag:

Uppdrag: Förstudie "Projekt Gränsmuseum – Vägen till frihet"

Uppdragsgivare/organisation: Grensekomiteen Värmland Östfold

Beställare: Alf Johansen, Ruben Agnarsson

Utförare: LG Nilsson (490505-1076)

Uppdraget omfattar: Ett första visionsdokument (enligt nedan beskrivet) för fortsatt projektering av ett museum/kunskapscenter med tillhörande externa besöksmål.

Inledning och bakgrund: Samarbetande organisationer, myndigheter, aktörer och kommuner planerar att tillsammans skapa ett besöksmål i form av ett kunskapscenter under temat: "Vägen till frihet".

Projektet ska på olika sätt berätta och gestalta historien om före och under bildandet av unionen, unionshistorien, emigrationen, andra världskriget – inklusive förintelsens påverkan och konsekvenser.

En historia utifrån gränsen mellan Sverige och Norge och hur denna också påverkat relationerna mellan länderna under tidig historia, unionen och fram till 1905. Men också hur gränsen både fört oss samman efter Norges oavhängighet 1905.

Förstudiens mål: Att beskriva omfattning, innehåll, upplevelser och verksamheter inom "Vägen till frihet".

LG NILSSON:

VISIT ATTRACTIONS:

Siggesta Gård (www.siggestagard.se)

Golfbarens Mini golf bistro (www.golfbaren.se)

Swedish Millennium Exhibition Epcot/Disney, Florida

URBAN DEVELOPMENT / PLACEMAKING:

Solbacka Boarding School (www.solbackaby.se)

Nacka (<https://www.nacka.se/underwebbar/centrala-nacka/>)

MUSEUMS:

The Viking Museum, Djurgården, initiator; co-owner (www.thevikingmuseum.com)

Slagfältsmuseet Hamn, Nacka (www.hamnmuseum.se)

Gribshunden, Ronneby (<https://www.ronneby.se/uppleva--gora/kultur/museer/kallvattenkuren.html>)

Exhibitions at other museums such as Junibacken, Gammelstads Kyrkstad and others.

**HISTORIA
KUNSKAP
FÖRSTÅELSE
FÖRSONING
UTVECKLING
SAMARBETE
FRAMTID**

**VÄLKOMMEN TILL SVERIGE
OCH NORGES NYA MÖTESPLATS!**

10 MIL FRÅN OSLO
12 MIL FRÅN KARLSTAD
42 MIL FRÅN STOCKHOLM

**HÄR SKAPAR VI EN HELT
UNIK MÖTESPLATS,
FÖR TVÅ UNIKA LÄNDER.**

**SVERIGE OCH NORGES
HISTORIA VÄVS SAMMAN.**

**EN PLATS FÖR ATT MINNAS,
FÖRENAS, UTVECKLA IDÉER OCH
VISIONER TILLSAMMANS.**

**GRÄNSEN BLIR EN SYMBOL
FÖR VAD SVERIGE OCH NORGE
KAN GÖRA TILLSAMMANS.**

MUSEUM:

- Museets nyckelord är berättande.
- Utställningen skall inbjuda till delaktighet.
- Vi skildrar på olika sätt, genom faktiska individer, historien ur båda ländernas perspektiv.
- Gestaltningen är taktil - dvs röra, känna, dofta.
- Men utnyttjar också nya immersiva media som 3D, VR, AR etc.
- Målsättningen är att ta varje besökare, ung som gammal, med in i historien - och ge den liv.
- Koppling till nutid.

GRÄNSEN GRENSEN

VÄGEN TILL FRIHET • VEIEN TIL FRIHET

Där historien möter framtiden • Hvor historien møter fremtiden
Museum Bistro Konferenser & Möten
FRAMTIDSARENAN UNIONEN med Auditorium

Töcksfors vid E18 | www.gransen.se

**BESÖKSMÅL
MUSEUM
BISTRO/CAFÉ
WORK SPACE
FOLKLAB
AUDITORIUM
BUSINESS &
SCIENCE**

MUSEET: VÄGEN TILL FRIHET

GRÄNS | MUSEET

VÄGEN TILL FRIHET

Inga andra länder i Europa har en lika lång gemensam gräns som Sverige och Norge.

En gräns som skilt oss åt, men som också håller oss samman. Gränsmuseet skildrar en tidsepok där de båda länderna, utifrån olika perspektiv, haft gemensamma upplevelser: krigsåren och flyktingtrafiken under andra världskriget.

MUSEUM BUTIK BISTRO KONFERENSER & MÖTEN
intill FRAMTIDSARENAN UNIONEN med Auditorium

LG NILSSON | 2022 08 15

Museum. Finns förutsättningar?

Finns det en marknad?

Var ska/kan det ligga?

Byggkostnad museum/
utställning?

Hur kan/ska det drivas?

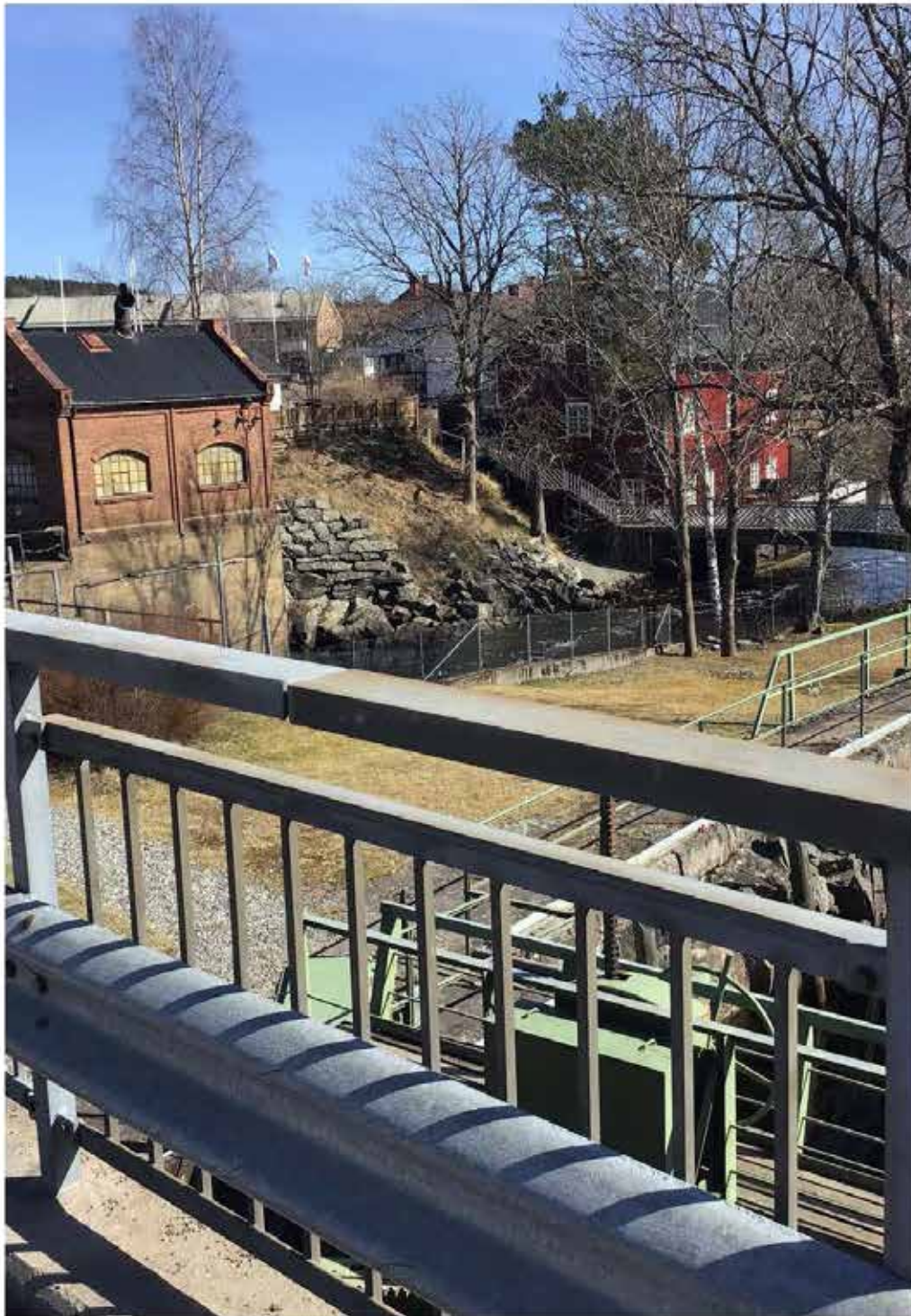
Driftskostnader?

Framtida långsiktigt ansvar?

Kan det placeras i ett större
sammenhang?

Kan historia bli en plattform för
framtida utveckling?

Museum & besökare 2019:

- Värmlands museum (det tredje mest välbesökta läns museet i Sverige, ca 200.000 besökare, stängt för ombyggnad 2018-19.
- Blekinge Museum 100.000
- Gotlands Museum 335.000
- Falu gruva 75.000
- Sörmlands Museum 140.000
- Västmanlands Läns museum 100.000
- Vasamuseet 1,5 miljoner
- Västergötlands museum 180.000
- Wadköping 361.370
- Tekniska Museet 387.000
- The Viking Museum 170.000
- Nordiska Trvmuseet 13.300
- **Totalt gjordes 18,5 miljoner museibesök i Sverige under 2019**

Varför ett museum:

Är vi överens om varför?

- Slå vakt om historien och kulturarvet
- Öka turism, bygga varumärket Töcksfors/ gränsen för att bli besöksmål
- Stärka självbilden - Sverige/Norge
- Praktiskt skapa en bred samverkande kontext för historia, kultur, musik, mat, hantverk, forskning, science etc
- Som helhet påverka platsens utveckling, i allt från historie- och kulturkunskap, till kreativt tänkande, innovation, centrumutveckling, integration och "känslan av delaktighet" - och stolthet
- Bidra till en samhällsutveckling genom att använda kulturmiljön på nya sätt "A useful museum"

GRUNDLÄGGANDE FÖRVÄNTNINGAR PÅ MUSEET/UTSTÄLLNINGEN:

- **Inbjudan till att uppleva, prova och leka**
- **Inbjudan till att besökaren känner delaktighet**
- **Inbjudan till att vara skapande**
- **Överraska och gärna ha humoristiska inslag**
- **Provocera och utmana**
- **Harmoniera och interagera med byggnaden**
- **Koppla ihop dåtid-nutid-framtid**

GRUNDLÄGGANDE FÖRVÄNTNINGAR PÅ TEXTER:

- **Anpassad till målgrupperna.**
- **Inte överskrider maximalt antal ord.**
- **Är tydlig, lättläst, intressant och relevant.**
- **Förmedla en helhet**

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ATT LYCKAS:

Att anlita en utställningsproducent som är van vid att skapa utställningar med hjälp av foton, museiföremål, rekonstruerade miljöer med olika digitala audiovisuella lösningar och har ett öga för modern formgivning.

En bra upplevelse skapar känslor för ämnet och lever kvar länge hos besökaren, oavsett besökarens bakgrund eller fysiska förutsättningar.

Därför tror vi på det känslomässiga engagemanget och på en upplevelsebaserad utställning som berättar om gränshistorien i kombination med aktiviteter och pedagogiska verksamhet. För detta behövs intressanta och relevanta frågeställningar med historiskt djup som kan appliceras på vår samtid.

Målet med uppdraget måste vara att producera en inspirerande, nyskapande, hållbar, tillgänglig och upplevelsebaserad utställning som berör och tillför många olika perspektiv.

Arbetet ska göras i nära samarbete med projektgruppen. Leverantören ska utforma och producera utställningen till färdig slutprodukt inklusive snickerier, teknik/data, ljus- och ljudsättning, samt anskaffa allt erforderligt material och utrustning så som exempelvis montrar, utställningstexter, bildskärmar, interaktiva moment etc.

**RÄCKER DET MED
ETT MUSEUM?**

MAT & DRYCK:

- Service för anläggningens alla funktioner
- "Förlängning" av museets upplevelser
- Lånar temadelar från TV-serien 'Allå, 'allå, 'emliga armén
- Komplement till konferenser och möten inom "Unionen"
- Fristående för allmänna gäster
- Catering och take away
- Leverar med hållbarhet, vegetariska/veganska alternativ, lokala råvaror

KONTORSHOTELL:

- Flexibla kontors- och möteslösningar
- Kontor för kortare tid
- Tillfälliga arbetsrum
- Konferenser och dagmöten
- Fullservice med data, skrivare, wifi, lounge, kaffe mm

MAKER SPACE:

- Med ny och användarvänlig digital teknik (robotar, laserskärare, 3D-skrivare mm) engagerar Folk Lab alla åldrar.
- I kreativa kulturevent och labb lär sig deltagare om samhället och digitalisering på nya sätt.
- Ha kul, utforska teknik och hållbarhet och låt din kreativitet flöda!
- Fler och fler Folk Lab startar nu runt om i Sverige i Folkets Hus, kulturhus, bibliotek - ofta med bidrag och stöd för inkluderande verksamhet.

FRAMTIDS | ARENAN UNIONEN

Hör skapas, diskuteras och utvecklas framtida svensk-norska utvecklingsprojekt. För kommunikation och infrastruktur, näringsliv, forskning, skola och omsorg. Men UNIONEN blir också en plats för internationella forum.

En mötesplats för Svenska och Norska Handelskammaren. En arena för gränsföreningarna och ett forum för kommunala möten och näringslivets träffar. Här finns utrymmen för arbete, möten, konferenser, seminarier – men också kultur och utbildning.

**UNIONEN BUTIK BISTRO KONFERENSER & MÖTEN
intill GRÄNS | MUSEET VÄGEN TILL FRIHET**

GRÄNSARENAN:

- Kommunala hearings
- Föreläsningar och utbildning
- Seminarier och workshops
- Föreställningar och konserter
- Utvecklingsdagar
- Forum och temadagar

UNIONEN:

- Mötesplats för Svenska och Norska Handelskammaren
- Arena för gränsföreningarna
- Plats för kommunala möten
- Konferenser och seminarier
- Bas för svensknorska utvecklingsprojekt
- Hör föds, skapas och utvecklas svensknorska projekt för regionala kommunikationer och infrastruktur, näringsliv, forskning, skola och omsorg
- En plats för internationella forum

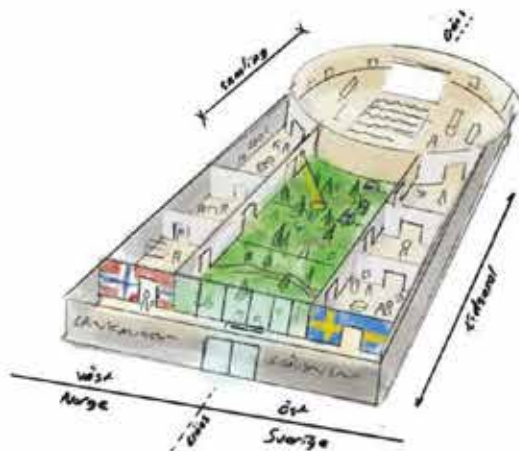

LG NILSSON | 2022 08 15

Västra Torggatan 1

Vägen till frihet – ett svensk-norskt gränsprojekt

Sverige och Norge har i stor utsträckning en gemensam historia, gemensamma värderingar och en gemensam kultur. Inga andra länder i Europa har en lika lång gemensam gräns som Sverige och Norge. Projektet "Vägen till frihet" initieras för att främja det historiska och kulturella samarbetet och förståelsen mellan Norge och Sverige, med en utgångspunkt i förhållandena i Østfold och Värmland/Dalsland och genom att visa på fredliga lösningar på konflikter (unionsupplösningen) och svensk-norska erfarenheter under emigrationen till Amerika och under andra världskriget.

Projektets politiska förankring har dragit ut på tiden på grund av corona men det är nu förankrat via Gränskommittén i hela E18-korridoren från Elvestad i väster till Karlstad i öster. Visit Värmland och Visit Indre Østfold är engagerade regionalt, och Värmlandsmuseet och Østfoldmuseene finns också med på laget. Projektet har en nationell potential och både Svensk-norska samarbetsfonden samt Svensk-norska handelskammaren har uttryckt ett engagemang.

Thons lokaler i Töcksfors centrum och Tregstad fort har av Gränskommittén utsetts som önskvärda nyckelfastigheter för ett genomförande av projektet som ska binda samman den svensk-norska gränsregionen (officiellt beslut tas av Ärjängs kommunfullmäktige den 10 november).

En förstudie kommer att inledas som ska utreda tänkbara finansieringsvägar (ett interreg-projekt inleds våren 2022). Aktuella intäktsmöjligheter för verksamheten i Thons lokaler i Töcksfors centrum är:

1. kommunal finansiering, utbildningsresurs för kommunernas grundskolor;
2. statlig finansiering, demokratiprojekt, beredskapsprojekt, Levande historia, Förtalsmuseum etc.
3. ett marknadsföringsfönster för regionala verksamheter på båda sidor av gränsen
4. sponsring från näringslivet.
5. besöksnäring (inträdesavgifter till kunskapscenter, café, uthyrning av aula/konserterlokal m.m.)

En försktg och preliminär prognos för kommersiella intäkter på punkt 5 (inträdesbiljetter, kafeteria och uthyrning av samlingslokal), hamnar på ca 2,5-3 miljoner första året. Till detta kommer offentlig finansiering, marknadsintäkter enligt ovan och sponsring m.m.

www.arjang.se

Letter of Support

Kommunstyrelsen i Ärjängs kommun arbetet med ett kunskapscenter i Töcksfors

Hösten 2018 startades en svensk pr fram den stora potentialen som E18 för besöksnäringen och behovet av i samarbetet och förståelsen mellan förhållandena i Østfold och Värmland

Tre tidsepoker formulerades där de i upplevelser med kompletterande po

1. Krigsåren och gränstrafiken under
2. Emigrationen till USA 1850-1930.
3. Unionsupplösningen 1905.

Ärjängs kommun ser positivt på att e initieras där så många frågetecken s grundligt utförd förstudie kan utgöra både etablering, finansiering och drif

Daniel Schützer (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Svensk-norska försvarspolitiker diskuterade gränsprojekt

Inrikes - Nyligen inledde Sverige och Norge ett nytt militärt samarbete. I måndags möttes de båda försvarspolitikerna Pål Jonson (M) och Ingjerd Schou (H) på gränsen för att samtala om ett kunskapscenter i Töcksfors om Sveriges och Norges gemensamma historia. – Vi är ense om att det vore en viktig symbolisk handling att anlägga ett center om vår historia, inte minst i kris och krig, säger Pål Jonson.

Ruben Agnarsson
Publicerad 19 February 2022

Fakta:

Fastigheten har tidigare varit två sammanbyggda livsmedelsbutiker. Tekniskt sett har byggnaden endast bärande ytterväggar.

Den främre delen (mot E18) är på 936 m², och den bakre delen är på 537 m². Därutöver finns det en del biytor som enligt uppgift gör den sammanlagda ytan till ca 1700 m². Takhöjden i lokalen är ca 3,5 meters användbar takhöjd.

Fastigheten är omgiven av möjliga parkeringsytor.

Beroende på önskad och planerad verksamhet bör man se närmare på möjligheter till begränsad utbyggnad, möjliga ombyggnationer som: entrésolplan, indragen "förhöjd" våning, takhöjning för hörsal/auditorium - men också någon form av Icon-tillbyggnad (torn, glasad huskropp på tak etc) för att ge byggnaden en större karaktär.

Färdigställande

Med utgångspunkt från lokalens beskaffenhet, den möjliga utnyttjningsbara ytan och skisserad önskad verksamhet — så finns det två aktuella och jämförbara museum att ta lärdom av.

The Viking Museum är ett museum på Djurgården, idag anpassat i en f.d. båthall. Yta ca 1800 m². Budget för ombyggnad fram till inredning och anpassning hamnade på ca 32 Mkr. Cirka 600.000 investerade i bygg-projektering, ritningar etc. Projektet genomfördes 2013-2015. Därefter har den liknande båthallen intill The Viking Museum byggts om till Museet Vrak (del av Sveriges Maritima museer). Ombyggnadsytan var något mindre, ca 1400 m² och kostnaden blev 38 Mkr. Museet Vrak invigdes 2021. Nu befinner sig Europa i ett oroligt tillstånd med krig, begränsade importmöjligheter, brist på material etc — vilket gör att man bör öka en budgeterad ombyggnadskostnad med ca 30%. Vilket gör att jag ”mellan tummen och pekfingeret” skulle vilja sätta en kostnad för fastighetens ombyggnad på ca 45-50 Mkr.

Anmärkning

Gör hemläxan ordentligt!

- Arbeta med en erfaren arkitekt.
- Sätt av en budget för förprojektering.
- Utred fastighetens skick.
- Definiera utvändiga eventuella markarbeten.
- Bocka av myndigheternas krav, skatt kostnader och avgifter.
- Sammanställ verksamheternas krav och förutsättningar.
- Fastställ budget och tidsansvar.
- Styr och bevaka, tillsammans med konstnärlig projektledare, att allt följer tidplanen.
- Upphandla i tid.
- Beräkna kapitalkostnader och administrativa kostnader.

Finansiering

Vilken väg är möjlig?

- Ska projektet finansiera sig självt?
- Ska kostnad för iordningställande av fastighet vara en speciell budgetpost?
- Ska kostnader för byggnation, anpassning och inredning av de olika ingående verksamheterna vara enskilda budgetposter med "egen finansiering"?
- Ska lokalen (fastigheten) dvs verksamhetsanpassad lokal utgöra bas för framtida hyra?
- Ska fastighetsägaren färdigställa fastigheten för uthyrning?
- Kan fastighetsägaren dessutom anpassa och inreda för de olika ingående verksamheterna - exklusive museet?

Anm: källor och kunskap

Gör inte samma misstag!

I arbetet med den här analysen så har jag tagit hjälp av Michael Lundahl, erfar en byggprojekt-ledare med ett antal liknande projekt bakom sig - bl.a The Viking Museum och Museet Vrak och arbetar nu med Nyckelviksskolan. ett ljusst, modernt och klimatsmart ateljéhus med två skulpturateljéer och en keramikverkstad ritat av den svenska arkitektbyrån Marge. Nyckelviksskolan har ettåriga högskoleförberedande utbildningar inom konst, konsthantverk, arkitektur och design. Vi har tillsammans tittat på genomförda projekt med liknande förutsättningar och storlek.

Generellt, om man tittar på genomförda projekt, så håller de aldrig sin budget. Den ökända om- och tillbyggnaden av den anrika konsthallen Liljevalchs, som är belägen på Djurgården i Stockholm är ett graverande exempel. Projektet hade först vid inriktningsbeslutet 2014 en budget på 147 miljoner kronor, i vilken renovering av

konsthallen samt om- och tillbyggnad var inräknade. 17 miljoner för renovering, 130 för om- och tillbyggnad. I genomförandebeslutet 2015 var budgeten 256 miljoner. Två reviderade beslut senare har budgeten landat på 570 miljoner kronor år 2019. En ökning med nästan 350 procent från inriktningsbeslutet. Vad beror kostnadsökningarna på? Det har lyfts fram många olika orsaker, allt från byggtekniska, markförhållanden, glädjekalkyler, bristfällig utredning och en svag styrning av projektet.

Vi skulle vilja poängtera två avgörande punkter: En från början orealistisk kalkyl, därefter en alltför svag styrning av projektet. Vilket pekar på betydelsen av en stark byggprojektledning.

Det nyligen invigda Spårvägs museet i Stockholm påverkades av sanering och renovering av byggnad och fönster för att avlägsna miljöföroreningar. Därefter påverkade konsekvenser av Covid-19 projektet, då pandemin riskerade att ge effekter som under byggnationen inte gick att förutse — som externa restriktioner från myndigheter etc. Till sist kunde man konstatera att den ursprungliga budgeten för det 3700 m2 stora museet på ca 190 Mkr istället blev 215 Mkr.

Liknande fördyrningar kan man se hos de flesta statligt finansierade museerna.

Det finns en rad "osäkra" faktorer som kan påverka ett museiprojekt avseende säkerställande av fastigheten och de planerade lokalerna:

- har fastigheten en strategisk plats i staden/regionen
- har fastigheten arkitektoniskt värde (skydd, märkning)
- är fastigheten strategiskt nära allmänna kommunikationer
- är fastigheten känsligt nära allmänna kommunikationer, flöden, tillfarter, andra verksamheter etc
- finns det för byggnationen god tillgänglighet för lastbil, buss o taxi mm

- har fastigheten kommersiella förutsättningar att bli en social mötesplats för stad och region
- kommer fastigheten och dess verksamhet öka regionens puls och attraktivitet

Listan kan bli lång. Därför är det viktigt att planera rätt, att kalkylera med höjd för oväntade och okända faktorer, att ha en mycket stark styrning av byggprocessen med en tät kostnadskontroll. I detta ligger naturligtvis en rimlig tidsplanering, seriös upphandling, val av entreprenörer osv.

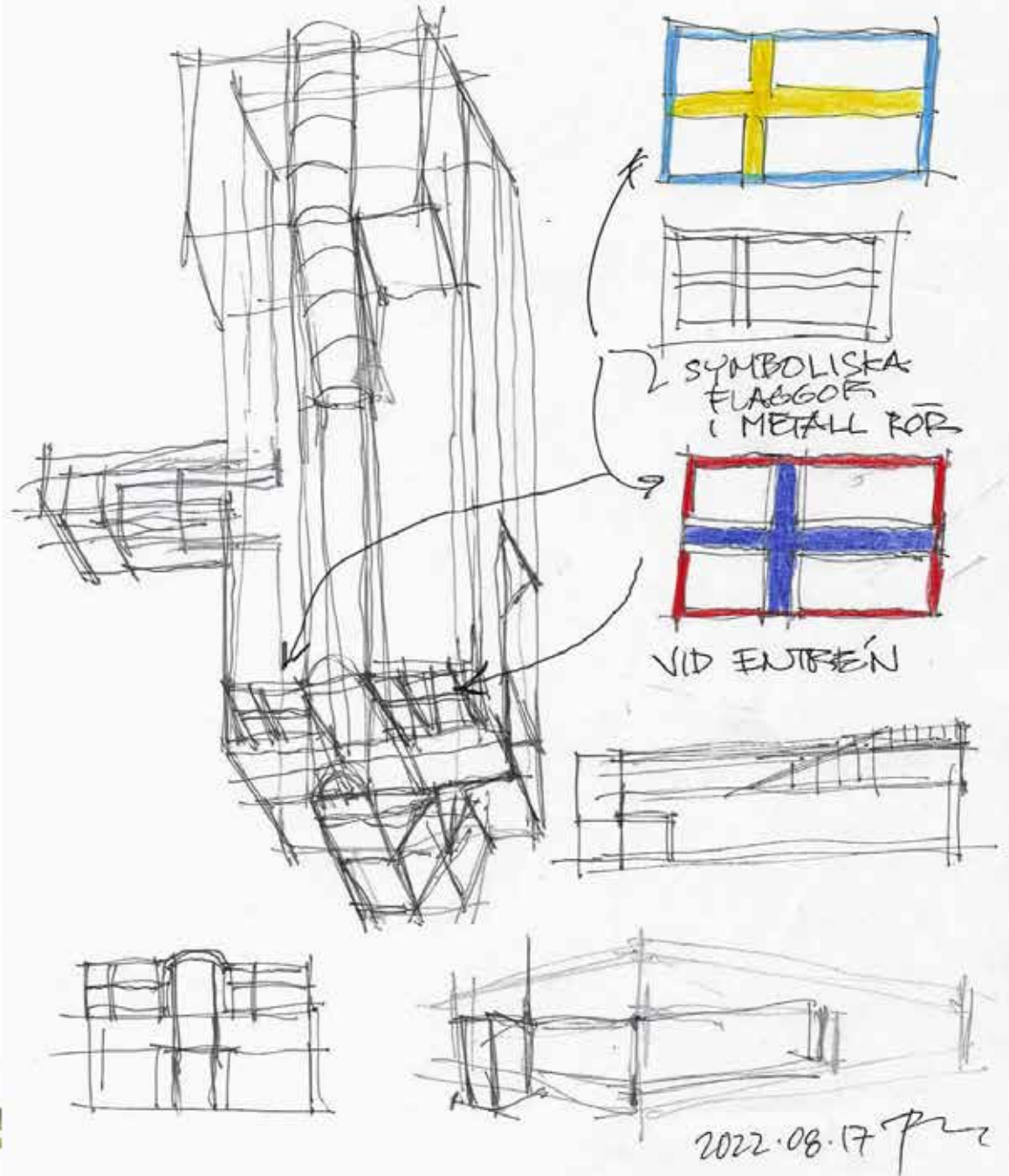

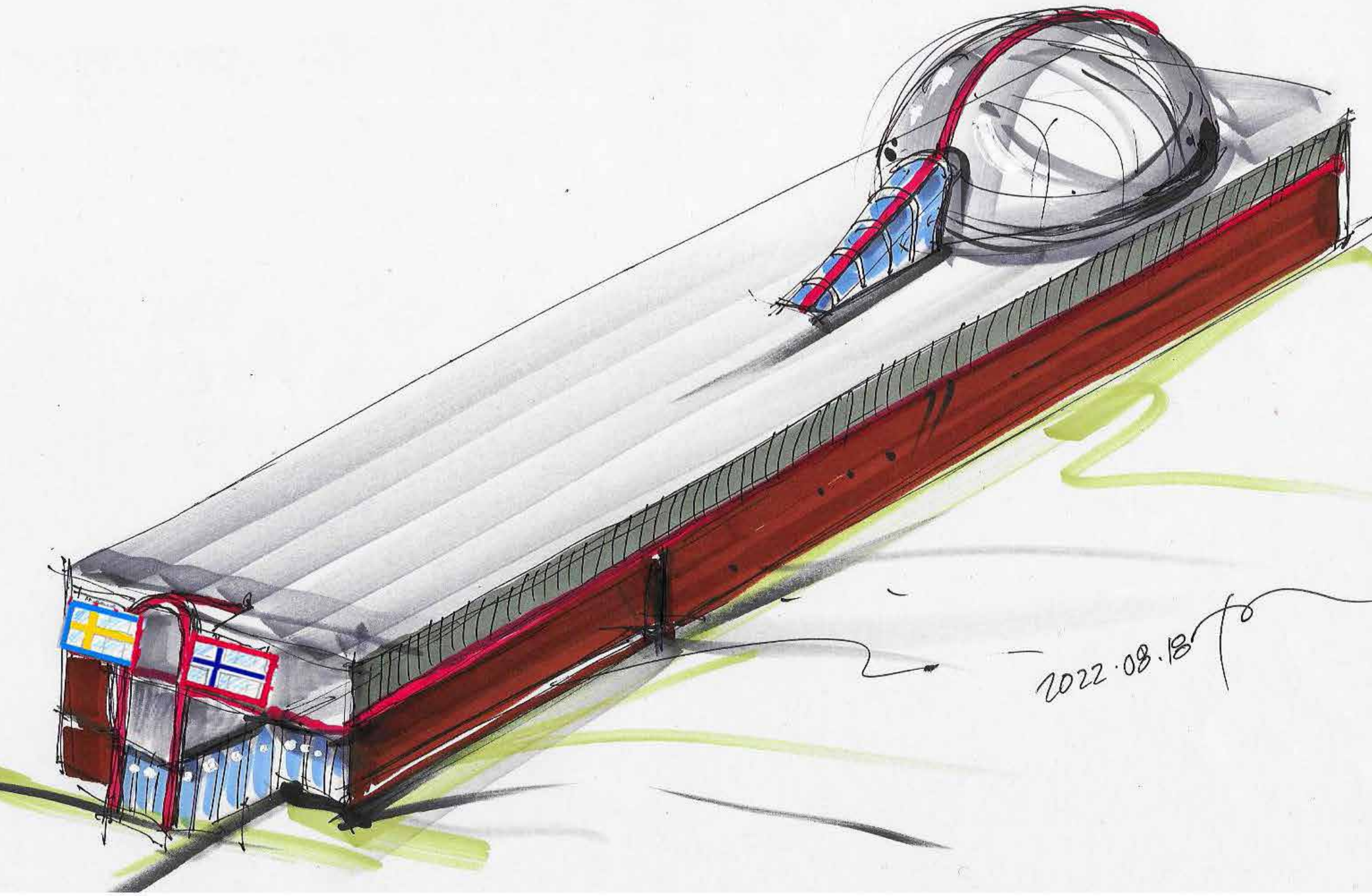
Den främre delen (mot E18) är på 936 m², och den bakre delen är på 537 m². Därutöver finns det en del biytor som enligt uppgift gör den sammanlagda ytan till ca 1700 m². Takhöjden i lokalen är ca 3,5 meters användbar takhöjd. Fastigheten är omgiven av möjliga parkeringsytor. Beroende på önskad och planerad verksamhet bör man se närmare på möjligheter till begränsad utbyggnad, möjliga

ombyggnationer som: entrésolplan, indragen "förhöjd" våning, takhöjning för hörsal/auditorium - men också någon form av Icon-tillbyggnad (torn, glasad huskropp på tak etc) för att ge byggnaden en större karaktär. Fastigheten har tidigare varit två sammanbyggda livsmedelsbutiker. Tekniskt sett har byggnaden endast bärande ytterväggar.

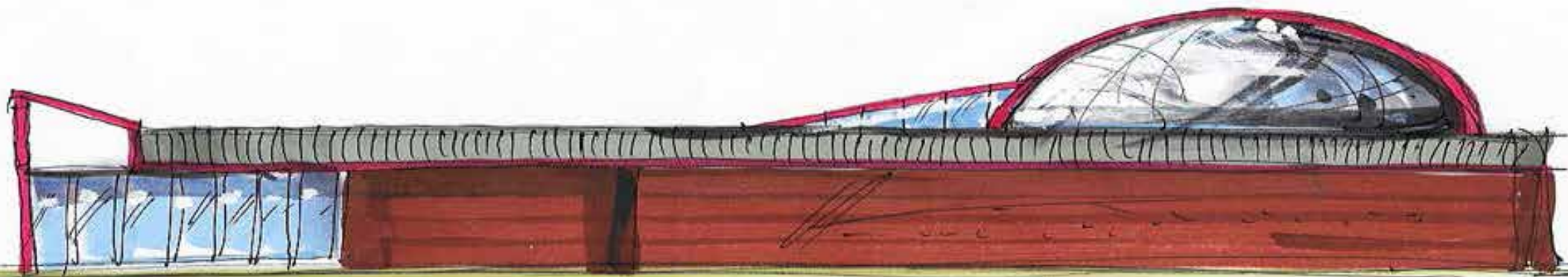

EN LEK MED VOLYMER OCH GESTALTNING

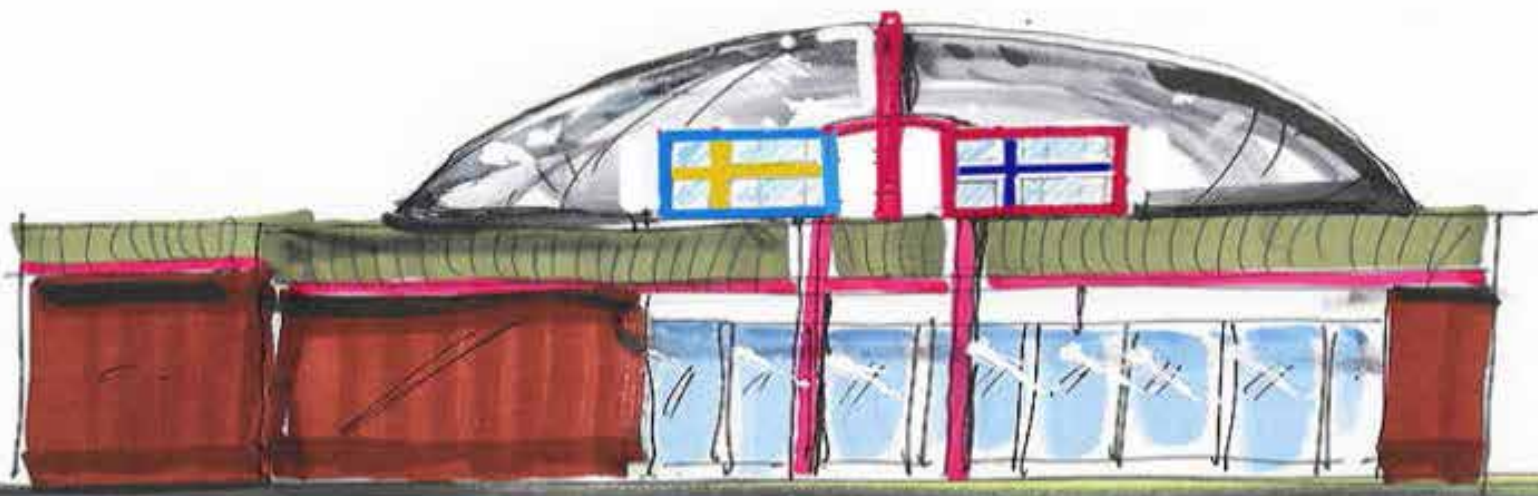

2022.08.18

2022.08.12 *[Signature]*

2022.08.12 *[Signature]*

YTDISPOSITION:

OFFENTLIG DEL:

- Entré, foajé, garderob: 70
- Bistro/café inkl kök (85 sittande): 300
- Workshop-rum x 4 st 15 m²: 60
- Konferensrum x 2 st 15 m² och 35 m²: 50
- FolkLab: 30

MUSEUM/VÄGEN TILL FRIHET:

- Permanent utställning 500
- Tillfällig utställning 200
- Butik, entré 70

- Icke publika ytor, vilrum mm 200
- Teknik och stödfunktioner 70

UNIONEN

- Entré, foajé 50
- Auditorium (med möjligt att avdela) 300

SAMMANLAGT YTKRAV 2000

Anm: Fastigheten är idag ca 1700 m², jag rekommenderar en basutbyggnad "sidledes" på minimum 300 m².

Om "Unionen" skall bli del av fastighetens personlighet och uttryck (se skiss!) så kan även den delen kräva viss utbyggnad.

Helhet eller delar

Stöd och bidrag kan man främst få för verksamheten och projekt. Men också för etableringen. Betingelserna kan se helt olika ut, beroende på var man söker.

Grundfrågor:

1. Vem driver vad av de ingående verksamheterna
2. Vem äger fastigheten - hyrs den eller skall den ägas av verksamheten
3. Kan museet bli en del av Värmlands museum?

Stöd och bidrag beror på vad man söker till:

- A. Regionen, Landsting, Stat och kommun, Boverket, Tillväxtverket, Svensk-Norska Samarbetsfonden, Region Halland, Region Värmland, Arvsfonden, Rise m.fl
- B. Iaspis, Konstfrämjandet, konstnärsnämnden, Kulturbryggan, Kulturrådet, Svenska PostkodLotteriet Riksantikvarieämbetet, Nordisk Kulturfond m.fl

Vad kostar museet?

Antagande:

Erfarenhet: kostnad: 20-30.000 kr per kvadratmeter för en permanent utställning.

Yta entré och butik ca 770 m²

THE VIKING MUSEUM

11 Mkr för ca 500 m² utställningsdel.

Dvs ca 25.000/m².

SLAGFÄLTSMUSEET HAMN'

15 Mkr för ca 600 m² utställningsdel.

Dvs 25.000:-/m².

MUSEET GRIBSHUNDEN

3 Mkr för ca 100 m². Dvs 30.000:-/m².

GRÄNSMUSEET

13,1 Mkr för 630 m². Dvs 20.000:-/m²

Vad kostar det?

Antagande:

Det finns en möjlig fastighet, och den kan anpassas för publik verksamhet. Därför har jag i denna kalkyl endast tagit med de kostnader som, utifrån erfarenheter från tidigare och jämförbara museiprojekt, berör själva museidelen. Med det avses museientré (för biljetter/inträde/bokning), museibutik, permanent utställningsdel och yta för tillfälliga utställningar.

Utifrån både nationella och internationella musei- och utställningsprojekt finns en tumregel: Kostnad: 20-30.000 kronor per kvadratmeter för en permanent utställning. Det kan låta slarvigt att beräkna ett projekt på en tumregel, men om vi tittar på tre av mina senare projekt The Viking Museum, Slagfältsmuseet HAMN och Ronnebymuseet Gribshunden, så kan man se att det finns en grund för denna tumregel i en beräkning.

Jag har i denna förstudie beräknat en museiyta med entré och butik på cirka 770 m², förutsatt att fastigheten löser funktioner och ytor som fastighetens allmänna huvudentré/foajé/mötesrum, toaletter etc.

VIKINGALIV/THE VIKING MUSEUM

finansierades med insatser från de fyra grundarna, fyra större investerare samt ca 50 st mindre investerare. Totalt 120 Mkr för fastighetsanpassning och museum. Den specifika utställningsytan (exklusive den avancerade, tematiserade åkriden) hade en budget på ca 11 Mkr för produktion av ca 450-500 m² utställningsdel. Dvs ca 25.000/m².

SLAGFÄLTSMUSEET HAMN´ s utställningsyta hade en ungefärlig budget på ca 15 Mkr för ca 600 m² utställningsdel. Dvs 25.000:-/m².

RONNEBYMUSEET GRIBSHUNDENS % KALLVATTENKUREN´ s utställningsyta hade en budget på: 3 Mkr för ca 100 m². Dvs 30.000:-/m². Med detta som grund kan vi idag ungefärligt budgetera Gränsmuseet.

UTSTÄLLNING

Projektledning, manus, storyline mm	800.000
Referensgrupp, faktainsamling, sök av bilder, film, dokumentation mm	500.000
Övergripande gestaltning, tematik och scenografi i lokalen, snickeri, måleri, fysiska enheter, ljus eldragning,	3 000.000
Teknik, dvs effektbelysning, ljud, bildskärmar	800.000
Rörligt interaktivt innehåll	1 900.000

FÖLJEPROJEKTGRUPP för

kvalitetsgranskning, faktakontroll, källanvisningar mm	250.000
Design av specialenheter, textskyltar	400.000

MUST DO - dvs den delupplevelsen som blir det som du minns mest som besökare. (Vad kan vi inte säga idag - men det är "wow-faktorn" i utställningen.

Kan vara filmrum med rundhorisont, VR-upplevelser, hologram etc.	800.000
--	---------

Summa 8.450.000 Mkr, plus 500.000 kr för entré/ butik - exklusive 20% för oförutsedda utgifter - då hamnar projektet på en nivå på ca 10,750 Mkr.

Ovanpå det en budget för inredning/tematisering/ kassasystem mm för butik och entré ca 1 Mkr.

Anm: Ta därefter höjd för inflation, krigets påverkan, materialbrist etc.

ENLIGT TUMREGEL:

630 m2 x 20.000:- plus en halv miljon för entré och butik ger oss en uppskattad kostnad på ca 13,1 Mkr.

Driftsbudget

Förutsättningar

I den presentation av projektet som nu finns, har museet placerats i en befintlig fastighet - möjlig för anpassning till museiverksamhet. Museet har också placerats i en tänkbar kontext tillsammans med andra verksamheter (mat, möten etc) för större ekonomisk hållbarhet.

Förutsatt är också att fastighetens ägare står för anpassning av fastigheten - rumsindelning, säkerhet, el, ventilation etc för museiverksamhet.

Detta kommer givetvis att påverka driftskostnadens hyresdel. Jag har i denna budget utgått från hyresnivå/m2 2020 i Karlstad. I A-läge är hyresnivån för en butik 2-4000 kr/m2. Detta är en kommersiell hyra, en museiverksamhet borde kunna ligga på den nedre delen av hyresnivån. Töcksfors är inte Karlstad, så därför har jag satt nivån till 2000 kr/m2 - anpassad och klar för inflyttning av verksamhet.

Samlokaliseras museet med annan verksamhet enligt förstudiens förslag blir museet en "magnet" för det samlade utbudet och bör även det påverka hyresnivån positivt.

Observera

Jag har i denna uppskattning inte räknat med möjligheter till stöd och bidrag från typ:

Staten, Boverket, Tillväxtverket, Svensk-Norska Samarbetsfonden, Arvsfonden, Iaspis, Konstfrämjandet, konstnärsnämnden, Kulturbryggan, Kulturrådet, Svenska PostkodLotteriet, Riksantikvarieämbetet, Nordisk Kulturfond m.fl

Min bedömning är att museidriften skulle medföra kostnader för projektägare på ca 3,5 miljoner kronor under de tre första åren och därefter minskas till någonstans mellan 2,0 – 2,5 miljoner kronor per år, där hyran är den avgjort största utgiftsposten.

I min beräkning är personalorganisationen mycket återhållsam och museet skulle endast ha fem heltidsanställda medarbetare och utöver timanställda och inom forskning, föremål, framtida utställningar arbeta med anlidade experter och konsulter (från t.ex. Värmlands Museum) i verksamheten.

KOSTNADER/ÅR:

Hyra, ca 800 m²: 1.600.000:-/år

Hyra, del av allmänna utrymmen: 160.000:-/år

Personal, fast: (Ansvarig museichef, pedagoger, utställningsansvarig) 5.000.000:- inkl soc

Timanställda (Värdar, guider, skolpedagoger) (2 st 60 dagar x 6 tim x 175:- inkl soc): 2.000.000:- inkl soc

Teknisk support, lokalvård: 250.000:-

Arkeolog, kulturvetare etc (avtal för speciella tjänster): 250.000:-

Larm, kontorsmaterial, avgifter bredband mm, representation mm: 100.000:-

Tel, städning, IT: 150.000:-

Marknadsföring, mässor, resor: 800.000:-

Utställningsproduktion (ny större, tillfällig utställning/år): 250.000:-

Summa: 10.560.000:-/år

INTÄKTER/ÅR:

Besöksintäkter, 100.000 á snittintäkt 100:- = 10 Mkr.

Skolklasser, 36 st x 30 elever x 40:- = 43.200:-

Gruppbokningar, 36 st á 3.000:-/grupp = 108.000:-

Butiksintäkter: 50.000:-

Summa: 10 201 200 Mkr.

BIDRAG/SPONSORER:

Det finns skäl till att kunna få sponsring från det lokala näringslivet, stöd för verksamheten från kommun, region etc.

Utöver det bör intäkter kunna komma från företagseven/besök, kurser, cirkla och utbildningar, interna uppdragsättningar, försäljning inom regional verksamhet mm.

DETTA ÄR DE FÖRSTA BLADEN I EN UPPSKATTNING

Driftskostnaderna påverkas av val av fastighet, avtal med fastighetsägare om övrig del av fastigheten rymmer kompletterande verksamheter - vilket ökar den kritiska massan.

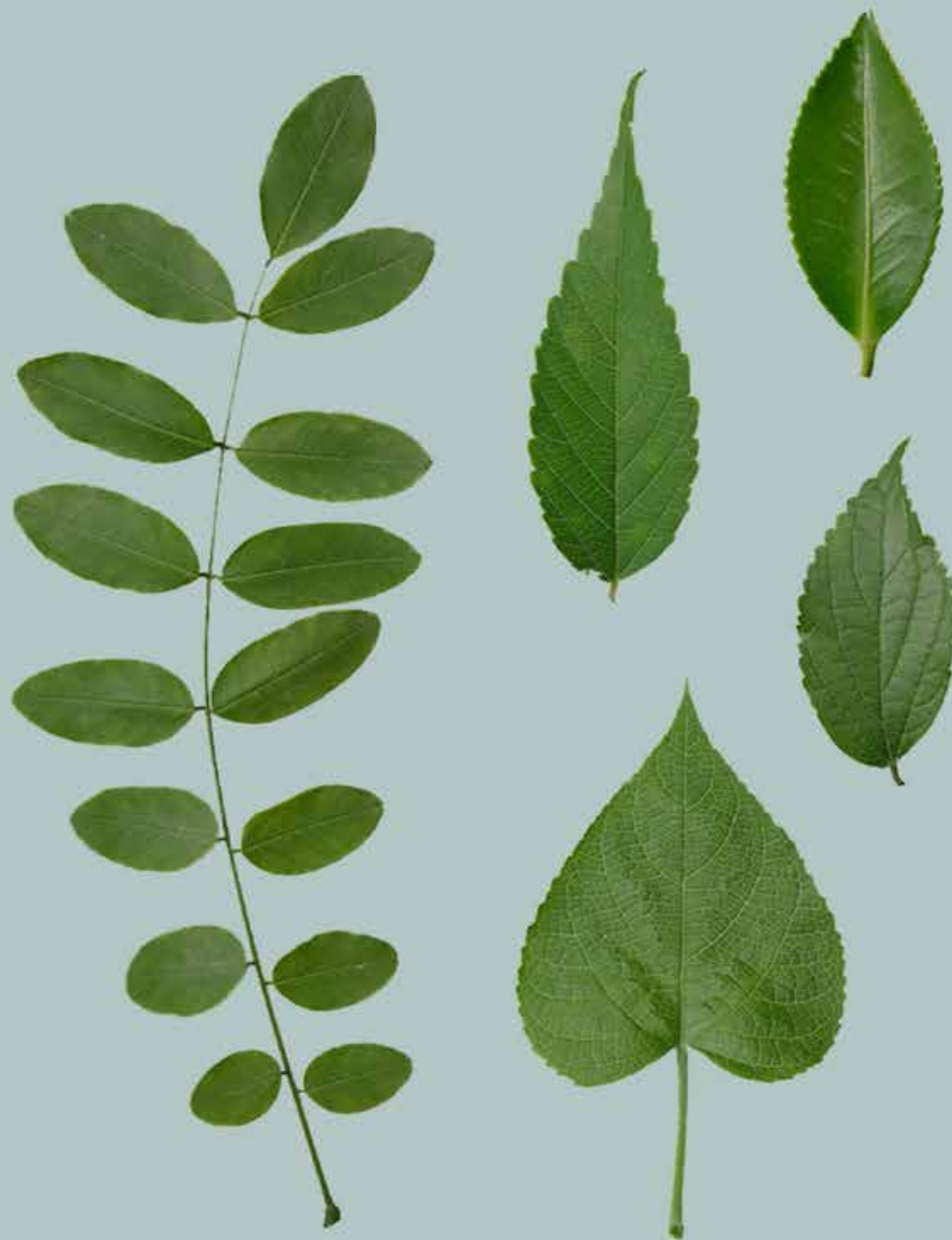
De påverkas också av vilken organisation som skapar och driver museet. Senare års etableringar visar att kommersiellt startade och drivna museum kan skapa starkare ekonomiska förutsättningar.

Ambitionerna skapar också förutsättningarna.

Ses museet som en del i gränsprojektet, som en regional angelägenhet avseende besöksindustrin och turism - som en framtidsarena för samarbete och utveckling Norge - Sverige

FÖRUTSÄTTNINGAR FINNS

Exempel: Töcksfors Shoppingcenter har cirka 1,7 miljoner besök (ett normalt år), som enligt uppgift handlar för 2.500:- per kund. Om museet erbjuder Töcksfors Shoppingcenter att köpa 150 000 biljetter till rabatterat pris, som de kan dela ut till sina kunder som handlar över en viss nivå - så skulle museet kunna säkerställa nästan hela driftsbudgeten.

Utöver det kan man tänka sig avtal med bussföretag, gruppresor från Norge, samarbeten med den norska besöksindustrin etc.

Med detta vill jag bara påvisa att det finns stora möjligheter att säkerställa intäkter utöver "enskilda inträdesbiljetter vid ingången".

Kan Nordiska Trvmuseet dra 130.000 besökare/år, så borde ett museum med så brett allmänt intresse (för både Norge och Sverige), i ett läge längs en attraktiv och trafiktät europaväg kunna ha en ambition att nå 150.000 besökare.

Givetvis bör en mer noggrann analys göras, när alla förutsättningar för projektet är mer tydliga, där man också tar in finansiella variabler som avskrivningar, finansiella kostnader, mm. Denna "mellan tummen och pekfinger"-uppskattning är gjord med jämförelser av museum av liknande storlek, etablerade under de senaste åtta åren.

GRÄNSEN GRENSEN

VÄGEN TILL FRIHET • VEIEN TIL FRIHET

Där historien möter framtiden • Hvor historien møter fremtiden

Museum Bistro Konferenser & Möten

FRAMTIDSARENAN UNIONEN med Auditorium

Töcksfors vid E18 | www.gransen.se

LG Nilsson 2022 08 15©

OBS: De flesta bilderna och illustrationerna i detta pm tillhör upphovsmannamässigt undertecknad.

Men det finns bilder som endast får användas internt. Dokumentet är skapat som en studie och ett internt arbetsdokument.

Önskar uppdragsgivaren/ arbetsgruppen att använda några bilder i andra sammanhang måste detta överenskommas med undertecknad.

Tack för att ni läst så här långt.

LG Nilsson

Mail: lgsmail@telia.com

Mobil: 0705 916 591